

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasni: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'50. Uradni
razglaš, posilano ter no-
tice isti prostor K 2'—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišтво v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6,
Učiteljska tiskarna.

V političnem jezeru.

Daleč od brega političnega jeze-
ra plava rešljna deska, za katero se
lovita enkrat dr. Korošec, enkrat dr.
Žerjav, dokler lopne v vodo sedaj
ta sedaj oni. Vsak nekaj časa kriči-
ta za pomoč, tisti pa, ki slučajno če-
ni na deski, lancira z desko in se
brez usmiljenja skuša otresti potap-
ljajočega se tovariša. Vsak obeta, ko
sedi na deski, srečo in blagoslov,
toda v svojem sreču na nosi edino že-
ljo, kako bi ugobil nasprotnika.
Potapljač pa kriči nad onim na
deski da je izdajalec, dobičkar. Ta-
ko gre ta vojna že tri leta.

Korošec je bil minister prehrane,
pa je takrat naraščala draginja,
sedaj pa že nekaj časa komandirajo
v državi Žerjavovi prijatelji, pa je
glede draginje prav taka miselnost,
kakor je bila za ministrovanja dr.
Korošca.

V Beogradu se vrše enquete o
dragini, o padanju naše valute in
sklepaio celo, da bodo vsakozar us-
mrtili, ki bi spekuliral z valutami in
s tem oškodoval gospodarski poto-
žaj države. Navidez so gospodje mi-
nistri silno hudi možje; obesili, kaj
še, niti obtožili pa niso še menda ni-
kogar. Najbrže so se spekulanti tako
ustrašili, da so naenkrat postali naj-
poštenjši državljani in tuji najlo-
jalnejši prijatelji izboljšanja naše va-
lute.

Vrednost našega denarja rapidno
pada in s tem narašča tudi draginja,

ker trgovci in prekupci prodajajo
naše pridele v inozemstvo ali pa
jih zadržujejo, da se zopet naša va-
luta dvigne in takrat napravijo do-
bro kupčijo. Tudi s tujo valuto se de-
la dobiček. Tako vzemimo, da je
imel pred mesecem dni bankir tisoč
dolarjev, pa jih je minuli teden pro-
dal za krone, ta bankir je zaslužil v
nekaj dneh pri 1000 dolarjih 90.000
K. In ta dobiček je del narodnega
imaja. Kupčije te vrste se pa vrše
na debelo.

Iz vsega, kar se dogaja pred nam-
i, dokazuje, da besede, enquete in
zabavljanje na politične nasprotni-
ke, pa tudi grožnje z visilicami nič
ne zaležejo, če pri vsem tem ni
prave resnobe. Gospodje meščanski
političarji se preklajo s svojimi stru-
penimi jeziki kakor razposajeni va-
ški fantje s poleni, kadar drug druge
pokličejo na korajžo, okoli njih pa
lahko plešejo kankan vojni dobičkar-
ji, trgovski oderuhi in spekulanti ter
na drugi strani strada in hira prebi-
valstvo.

Zasluzek, kapital, koncentracija
kapitala, to je višek modrosti, kdo
in koliko trpi pri tem, to je deveta
briga naših narodnih — gospodar-
jev.

Plavajo, love se za desko; kriče,
se bahajo, a mislijo le na svojo reši-
tev ter so pri tem brez interesa za
splošnost. To je drama.

Državni proračun.

Državni proračun sestavljajo
vladni gospodje v Beogradu že več
mesecev, toda izgotovili ga še vedno
niso. Krpaie ga, in popravljajo
venomer. Ministrstva so predložila
svoje proračune po predvidenih po-
trebah izdatkov in ministrstvo fi-
nanc bi bilo moralo najti vire za po-
kritje izdatkov. Toda kakor se zdi,
po večnem korigiranju proračuna,
predvideni izdatki niso bili preraču-
njeni kot neobhodno potrebni, oziro-
ma je lahko sklepati na slabo vod-
stvo gospodarstva v posameznih
ministrstvih. To pač ni dejstvo, ki bi
dvignilo ugled naše parlamentarne
države!

Prvotno predloženi proračuni so
znašali nekaj okrog 9 milijard dinar-
jev izdatkov in okrog 5 milijard di-
narjev prihodkov. Sedaj pa predvi-
deva popravljeni proračun 6 milijard
941.458.430 dinarjev izdatkov in 4
milijarde 814.052.336 dinarjev do-
hodkov. Primankljaj znaša 2 milijar-
di 127.406.430 din. To je pač velik
primankljaj, ki ga bo treba kriti zo-
pet z raznimi posolili, ki bodo drž-
avo obremenili in z novimi davki.

Naivečji izdatki so v naši milita-
ristični državi kajpada predvideni za
ministrstvo vojn in mornarice. To
ministrstvo bo samo porabilo 1 mili-
jardo 610.106.997 din. v proraču-
skem letu 1921—22! Kje je pa 11
ostalih ministrstev! Izdatki so za
ministrstvo prometa določeni na
960.965.192 D, izdatki ministrstva za
socialno politiko pa na 747.695.798
dinarjev.

Državni dohodki se stekajo iz
raznih davkov, največ iz direktnih,
pod katerimi najbolj ječi delovno
ljudstvo, ker ti davki povzročajo vi-
soke cene življenjskih potrebščin. Di-
rektni davki je finančni minister v
nekaterih postavkah znižal, ker ti
davki zadenejo predvsem posedujo-
če sloje, čeprav koncem koncev mo-
ra tudi te davke plačati proletarijat
— konsument.

Po poročilu v »Jutru« je finančni
minister baie osrečil Slovence s
tem, da je državne dohodke iz Slo-
venije za leto 1921—22 znižal na
787.876.810 K, t. j. za 510.992.641 K.
Toda znižati namerava zanj tudi
izdatke! Največ izdatkov bo imela

Slovenija v šolstvu in sicer okrog
231 milijonov.

Iz vsega državnega proračuna
veje tendenca znižati direktne do-
hodke od posedujočih slojev in čim
največ bremen navaliti na indirektno
dajatve širokih slojev naroda. To je
pač nesocialna tendenca meščanske
vlade, kakršna drugače buržoazna
tendenca tudi biti ne bi mogla. Lo-
gično bi seveda bilo, da z razbreme-
njenjem posedujočega razreda pa-
da tudi lastninske in posestniške
pravice v korist širokih in težko ob-
remenjenih širokih slojev, delavske-
ga ljudstva! Toda to se ne godi! Do-
pušča se marveč posedujočim slo-
jem povsem svobodno izkoriščanje
delavskega ljudstva, svobodno raz-
polaganje z lastnino, delom in de-
lovnimi sredstvi, ter se jim pušča
nedotaknjeno nakopičevanje dobič-
kov itd. na drugi strani pa mora de-
lavci plačevati vse: sebi in svoji
družini življenje in državi dohodke
odinoie z zaslužkom svojih pridnih

rok ali glave, pa ne uživa ni
pravic ni ugodnosti, kakor bogati
sloji. (Sporimo tu je na stanovan-
sko politiko!)

Državni proračun še ni končno
veljavno sestavljen. Finančni mi-
nister je ponovno pozval ministre, da
črtajo še nekatere predvidene iz-
datke da bi se proračun izenačil.
Trajalo bo torej še precej dolgo,
predno bo mogel parlament izpre-
govoriti besedo — o proračunu, ki
je pač eden izmed prvih izrazov dr-
žavnega notranje političnega položa-
ja in vladnega režima, ki se zrcali
tudi v valui.

Da se ustvarja v naši državi ena
sama velika pruska militaristična
kosarna, ni potreba še posebej ome-
niti. Nezavednost ljudstva je na
tem največ kriva, ker neprosvitlje-
no delavsko ljudstvo voli še vedno
militaristične — kapitalistične stran-
ke, ki mu potem nalagajo tudi pri-
merno težke davke...

Maščevanje!

Beseda maščevanje je po veri, ki
jo zastopa ljubljanski katoliški dnev-
nik »Slovenec«, taka po svojem
pomeni, da ne spada v noben kato-
liški leksikon. V resnici je maščeva-
nje nekaj grdega za vsako olikano
in plemenito srce. Če se zgodi krivi-
ca, bom kot poštenjak to krivico po-
pravil pa sem storil svojo dolžnost:
če pa se maščujem, to je, da storim
zlo svojemu bližnjemu, ker mi je
storil krivico, potem sem sam prav
tak lump, kakor tisti, ki mi je storil
krivico.

Naj mi gospodje filozofoi in psihi-
jatri oproste, če ta filozofija ni ute-
meljena v njih teorijah o filozofiji.
Meni se zdi, da je tako, pa basta.

»Slovenec« je zapisal te besede z
ozirom na učiteljstvo. Pravi namreč,
da se bo klerikalizem maščeval nad
liberalnimi učitelji, ker ti preganjajo
klerikalne učitelje. Maščevanje kliče,
k maščevanju hujška. Ni naša stvar,
da branimo liberalno učiteljstvo, če
je grešilo v tem pogledu, toda mora-
le, ki jo vedoma zagovarja »Slove-
nec«, pa ne moremo odobravati.

Glede Peskove afere kliče »Slove-
nec« moralo na pomoč. Tukaj je
pa ni. Profesor dr. Šerko je napisal
v »Slovenca« o morali dolg solzan
članek glede na Peskovo afero, ki se

tiče samo ene osebe, tu pa, ko gre
klic po maščevanju proti enemu sta-
nu, vrh tega tako ščuvanje demora-
lizira prav tako politično in družab-
no življenje, kakor Peskova afera,
toda gospod profesor molči, molči in
ne najde besede, da bi ta krivi nauk
katoliškega dnevnika zavrnil ali pa
— odobril.

V Peskovo afero smo morali od-
ločno prvi mi poseči, da smo ta
skandal žurnalistike ožigosali, dočim
ste vi te budalosti z naslado in škod-
doželjnostjo za to ali ono stran čitali
in se potuhnjeno veselili eni zmage
in drugi poraza v Peskovi aferi.

ln sedaj zopet molčite; pa mol-
čite!

V tem čudnem postopanju vidimo
nizkotnost političnega življenja, niz-
kotnost misli in nizkotnost srčne plem-
enitosti. Mi se ne zavzemamo za
krivice, sovražimo vsako krivico,
toda da bi zagovarjali moralo o ma-
ščevanju v takem smislu kakor to
dela klerikalna stranka z očitnim
namenom, kakor je delala šele pred
nekaj leti, ko je kričala med ljud-
stvom: pobijte tega, pobijte onega;
za to moralo mi ne bomo! Za plo-
tom naj pogine, ste kričali in to kri-
čanje nadaljujete ter zbujate zle in-
stinkte v masah po »božji« volji.

Nezadovoljnost na celi črti!

Maribor, 19. sept.

Pred par meseci smo čitali v
»Napreju«, da je tam v »beli« Ljub-
ljani vse polno takozvanih nevarnih
elementov, da istih število od dne
do dne narašča ter da to dela obla-
stem velike skrbi.

In takrat smo si mislili mi mar-
iborčani: Hvala bogu, pri nas pa je
ni še tako hudo in tudi naše oblast:
so imele razmeroma mirno spavne
Včasih je seveda kdo tu pa tam
malo pozabljaval, toda v istem hipu

se sključil zopet v klobčič pod raz-
trgano rjuho.

»O. o. o... o. o. o... o. o. o!...«

Stokalo je pod nagnitim, vega-
stnim stropom, vzdihovalo in se ječeč
izgnubilo v daljavo...

»O-o-o o-o-o!...« —

Elzo je spreletelo kakor mrzav po
hrbtu navzdol.

»Hui, kako žalostno je v tej mrt-
vašnici... kakor da bi se oglašali
mrlič!...«

Dvignila se je in pritisnila vroča
lica na vlažno steklo okna. Temna
slutnja li je ležala na srcu in ni ho-
tela stran. Kod hodi Konrad, da ga
še ni? Vsi so se vrnili — samo nje-
ga ni od nikoder... Poslušala ga je
bila popoldne, kako je govoril mno-
žici pred barakami, videla ga je bila
na visokem odru — in še bolj ga je
vzljubila... Kaj se je zgodilo po-
tem? Elzi se je zdelo, da sanja; množica
se je vrnila mračna, ali Konrad se ni vrnil...

»Kaj se mu je pripetilo?«

LISTEK.

Zvonimir Kosem:

BARAKE.

(Konec.)

Večer se je bližal, vlažen, napo-
jen z gosto meglo, ki je tiščala na
prsi, v usta in v nosnice kakor iz
napihnjene soda pršče strup...
Škropilo je še vedno; nebo se je
povesilo prav do obcestnih kosta-
njev, do vegastih streh delavskih
hišic, ki so samevale ob cesti. Mno-
žica se je valila proti mestu, zibala
se med hrupom in šundrom po blat-
ni poti, oči so plamele, pesti so se
dvigale; iz daljave je že pošume-
valo — blatni in kalni so pljuskali
naraščajoči valovi od dežja porume-
nele reke ob breg...

Tistikrat se je zgodilo, česar ni
bil nihče pričakoval.

»Orožniki!« — — —

Med množico je zašumelo — ali
to je bil samo hip; kajti trenotek

pozneje se je vse gnetlo, vse tiščalo
v tisto smer, kjer je bil pogum naj-
večji, besnost najbolj razpaljena,
hrup najlažnejši, črno morje se je
strnilo, zabučalo votlo, valovi so se
zapanili visoko — roke delavcev so
se dvigale, pesti so se pripravljale
za udar.

Iz mraka so se zalesketale svet-
le čelade orožnikov, so se zabiskali
ostri bajoneti, nasajeni na puškah.

»Mir! Nazaj!

Orožniki so se razvrstili počez
vse ceste in prišli za puške.

»Nazaj, tolpa podivjana... če ne,
streljamo!...«

Toda množica se ni zmenila za
besede najetih hlapcev in je krepko
pritisnala naprej.

»Še enkrat — nazaj!...«

Tisti hip so padli strel. Narav-
nost v sredo množice. Majhen de-
ček, še otrok, je presunljivo kričnil,
se prijel za prestrojene prsi in
omahnil na tla... Poleg njega sto-
ječa deklica, komaj punčasti punčki
odrasla, se je zgrudila kraj njega —

iz široko zevaioče rane na čelu je
curljala kri na bela, ndolžna lica, z
lic na blatna tla... Še je kričnilo
tuhtam iz množice, zakrllila je v
zraku suha roka od gladi okošče-
neglega delavca-trpina, potem pa se
je glava globoko pagnila, oči so uga-
šale in polagoma ugasnile...

Pakor iz tal so rastle iz teme no-
ve čete orožnikov; zajezili so vso
cesto. Nastalo je vrvenje in peha-
nje, hropenje in cvilenje — gneča
tolikšna da je bil sleherni od gnete-
nja popolnoma izmučen in upchan.
Vse zaman! Množica ni mogla pro-
dreti s puškami in bajoneti zavro-
vanega kordona orožnikov. In vno-
vič so padli strelj.

Ko je legla na zemljo noč, se je
cesta praznila — množica se je vra-
čala nazaj v barake.

»Tolovaji! Razbojniki!... Ne-
dolžno kri so prelivali!...«

In glave so se nagibale k prsom.
Z nosilnic, ki so jih nesli štirje
močni možje, pa sta se v smrti smeh-
ljala obraza obedveh najmlajših žr-

tev, dečka in deklice. In možki in
ženske, ki so stopali za nosilnicami,
so imeli oči rosne.

»Gorje vam, krivičniki! Nedol-
žna kri vpije po maščevanju!...«

Tako se je množica trudna in
obupana porazgubila po barakah,
brez upa na boljšo bodočnost, brez
vere v zmago pravice, kajti preveč
našopirjena se je pokazala krivica
tako v začetku, preveč brez moči
pa vsi po pravici hrepeneči...

Pozno je bilo; na streho barake
je enakomerno potrkaval dež. Ka-
kor po izgubljeni bitki so bežali mo-
ški hropeči in še v spanju kričajoči
na slammicah. Vse je počivalo, vse
je že spalo, samo hčerka vdove Kar-
be je še bdela, samo ona — Elza ni
mogla zatisniti oči. Slonela je na
zglavju slammice in prisluškovala
nočnim glasovom, ki so polnili ba-
rako, kakor je bila dolga in široka.
Zdaigzadaj je zastokala iz kota star-
ka Antloga, vzdramil se je Hlavka,
pomolil je glavo izpod odeje stari
Gerbajs — samo za trenotek — in

Res je, da še danes nima naša država trdne in solidne podlage, da naše meje niso skoraj nikjer trdno ter definitivno določene in da naša vojna odškodnina še vedno plava v zraku, kar je vse vzrok, da je valuta slaba. Toda glavni vzrok je doma iskat, če nam slabo gre, če delavstvo in uradništvo v agrarni državi strada. Vsi tisti, ki najbolj upijejo: primite tatu, sami najbolj kradejo in namesto, da bi državo upostavljali, jo rušijo.

In kakor nas lažiosvoboditelji skubejo od zunaj, tako nas lažipatrijoti od znotraj.

Zato nas veselijo, da imamo novega zaveznika v »Taboru« v pobijanju napačne državne politike!

Da se mi tu ob državni meji pečemo mnogo z mejnimi vprašanji, je logično, ker nas to zelo interesira, kot pa vas centraliste — pardon — risem hotel reči državne centraliste. Ker bi vas s tem lahko razžalil, marveč sem hotel reči, ker ste bili v sredini. Zato pa se vi boli pečate s Peskovo afero, ki že postaja svetovna. Tudi pri nas v Mariboru je postala v zadnjem času ta zadeva — v kavarniških krogih silno burna. Dva sovražna tabora si stojita nasproti. »Jugoslavija« ima svoje pristaše in »Jutro« tudi svoje. Oboji so trdno prepričani zmage. Vendar

se čuje časih dvomljivo gibanje: ali je Pesek ali ni? Dali je bil Pesek med prvimi verižniki, ki so v vojni pomagali draginjo delati, zato se živ krst ne zmenj, marveč samo, ali je Pesek homoseksualen ali ni! Oh, Dolina Šentflorijanska, kaj si zopet doživela!

No, in končno, če se Pesku kaj dokaže, bo imel on od tega korist. Gospod Pesek je postal bogat človek, kadar je enkrat bogat, si želi navadno še slave in časti. In v resnici: Pesek bo še slaven. Ljubljana si bo štela v veliko čast, če bi ji županoval tak človek, ki se lahko prišteva k najbolj slavnim možem »svetovne« zgodovine.

Ravnokar čitam, da so bili slavni možje, ki so postali nesmrtni kot Aleksander veliki, Sokrates, Platon, Michel Angelo, Karl XII. Švedski itd. homoseksualni. Tudi Julij Cezar je na isti listi, pa še noben ljubljčan si ni umislil, da bi mu kaj očital. Ako bi se bili »Jutrovc« zavedali, da z reklamo, ki jo delajo Pesku, ravno nasprotno dosežajo, kot so nameravali, bi še o pravem času zabremzali ter izjavili, da so se zmotili, da Pesek ni nikoli in kaj takega storil!

Vi v Ljubljani pa bi lahko že župana imeli!

Brzjavlj.

MINISTRSKI SVET IN ZBOLJŠANJE NAŠE VALUTE.

LDU, Beograd, 21. sept. Danes dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je v prvi vrsti razpravljalo o ukrepih za izboljšanje naše valute. Ministrski svet je razpravljaval o vseh sklepih, ki so se sklenili na konferencah med ministrom Kumanudijem in zastopniki naših ekonomskih krogov. V kratkem bo sprejel poseben pravilnik, za katerega je bil izdelan načrt sporazuma z našimi poljedelskimi krogi in ki predvideva omejitve prometa z devizami. Ministrski svet je v načelu vse te ukrepe že sprejel. O posameznostih se bo nadaljevalo razpravljanje jutri. V zvezi z zvišanjem naše valute je tudi načrt, da se čim bolj zavaruje naša produkcija proti tujim konkurencijam. Ministri dr. Spaho, Trifković in dr. Kukovec so kritizirali dosedanje postopanje vlade pri vojnih dobavah ter so ugotovili, da domači izdelki niso imeli toliko prednosti pri nas, kakor jih imajo v tujih državah. Ministrski svet je sklenil, da bo v bodoče revidiral politiko vlade v tem smislu. Podpisanih je bilo končno še nekoliko ukazov vojnega ministrstva, ministrstva za šume in rudu in ministrstva za prosveto. Sea je trajala od devetih do trinajstih.

NERVOZNOST DEMOKRATOV IN RADIKALCEV.

LDU, Zagreb, 21. sept. »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Včeraj popoldne in kasno v noč je imel glavni odbor radikalne stranke sejo, na kateri je prišlo do burnih prizorov. Razpravljalo se je vprašanje, kako naj se zadrži klub napram akciji g. Protića. Nekateri so zahtevali, da naj se klub energično zavaruje proti Protićevi akciji, dočim so drugi izrazili mnenje, naj se še nekoliko počaka, da se razbistri položaj. Dosegel se je sporazum glede tega, da je za vsako ceno treba paziti na to, da se obdrži edinstvo radikalne stranke. Cepitev stranke se nikakor ne

sme pripustiti. Potem je odbor pretresal vprašanje volilnega zakona, ter so se v glavnem sprejela načela, ki jih je določila vlada. G. Davidović, načelnik demokratskega kluba bi imel posetiti g. Pašića, da mu predloži klubove zahteve glede akcije g. Protića, vendar pa ga g. Pašić ni mogel sprejeti, ker je seja glavnega odbora radikalne stranke trajala celo popoldne.

GOSPODINE PROTIĆ.

LDU, Zagreb, 21. sept. »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Gospod Stojan Protić bo začel svojo akcijo dne 15. oktobra, ko izide prva številka njegovega lista »Radikal«. Odšel bo sedaj v Kruševac in Niš, da stopi tam v stik s svojimi volilci, potem pa se bo vrnil v Beograd, da uredi potrebno organizacijo za svoj list in za svojo politično akcijo. Po vsej priliki bo okoli 17. oktobra odpotoval v Zagreb, da tam zopet stopi v stik s politiki hrvatskega opozicijskega bloka.

MASARYK — DELAVSTVU.

LDU, Praga, 21. sept. V svojem odgovoru na pozdravno brzjavko delavcev v Brnu je odgovoril predsednik Masaryk, da je v Češkoslovaški mnogo manj nezaposlenih, kakor jih je v drugih državah, posebno v Franciji, Angliji in Ameriki. Domača tekstilna industrija je dobila mnogo naročil. Češkoslovaška bi mogla naročila izvršiti tekem cete vrste let, to pa bi mogla doseči le, ako bi se povišala produkcija in delo. Delavska zveza svojega cilja ne bo dosegla s silo, temveč mora z vsemi svojimi silami braniti moč republike, ki je garancija za uspeh prihodnje evolucije. Predsednik želi miru. Ta želja bo direktiva za češkoslovaško politiko v bodočnosti.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

LDU London, 21. sept. Ženevski dopisnik »Morning Post« poroča, da se danes prične debata o vprašanju Albanije. V skupščini zveze narodov so se že določile albanske meje. Angleška vlada meni, naj

»Vse so jih vklepili in jih odvedli s seboj in jih zaprli... Senčarja, Vavkenu, Cafuto in vse... samo jaz sem imel komaj odnesel reče... Zda je vse končano... sužnji smo bili in smo še...«

In je zajokal kakor otrok.

»Pa on, Konrad — kje je on?« Elza je kriknila v svoji bolesi.

Kovač se je topo ozrl vanjo.

»On, Konrad? Tam, kjer drugi, ki so se potegovali za pravico: pod ključem, v ječi... To ste naredili, razbojniki — ha! Ampak nikar se preveč ne veselite: prišla bo ura maščevanja in strašno bo to maščevanje!...«

Ni še končal, ko je z izbitenimi čmi butnila Elza ob steno, zaključila z rokama in si ruvala z glave lase, potem pa planila iz barake v deževno noč in se je razlegel naokrog krik, bolj podoben kriku do smrti ranjene ptice kakor na črčevanju riasu:

»Kje je pravica?« —

bi se priznala Albaniji neodvisnost in suvereniteta šele takrat, kadar bi se Albanijska sprejela v zvezo narodov.

ZELEZNIČARSKA STAVKA V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 21. sept. Dopoldne se je stavka železničarjev razširila na vse dunajske kolodvore. Stavkajoči, med katerimi imajo radikalni elementi premoč, so odklonili vladni predlog, po katerem naj se najprej vzpostavi delo, nakar naj bi se pričela pogajanja o zahtevah železničarjev. Socialno demokratske organizacije se prizadevajo ustaviti stavko in upajo, da jim bo to uspelo še danes.

STRAŠNA EKSPLOZIJA NA BAVARSKEM.

LDU München, 21. sept. Po davi dospeh poročilih je anilinska tvornica v Ludwigschafnu vsled eksplozije plavžla ob polu osmih zletela v zrak. Mrtvih in ranjenih je okoli 70.

LDU Berlin, 21. sept. Kakor se poroča »Berliner Tageblatt« o eksploziji v Ludwigschafnu, so po dosedanjih vestih, ki so jih dobila uradna mesta, dosedanja poročila o nesreči zelo pretirana. Število žrtvev dosedaj še ni ugotovljeno. Vendar pa je izključeno, da je katastrofa zahtevala približno 1000 žrtvev. Dve tvornici sta po eksploziji popolnoma razdejani. Vseled tega pošilja delo tudi v drugih obratih. V splošnem je obseg katastrofe mnogo manjši, kakor se je sklepalo iz prvih poročil. Iz Karlsruhe poročajo ob treh popoldne, da znaša število mrtvih po dosedanjih ugotovitvah 200 do 300, število ranjenih pa približno 1500.

Dnevna kronika.

Splošni pregled invalidov v Ljubljani. Uredba št. 252 ministrstva za socialno politiko in ministrstva za vojno in mornarico, ki je objavljena v Uradnem listu z dne 12. avgusta 1921, št. 96 odreja splošen pregled invalidov. K temu pregledu pridejo vsi invalidi ne glede na to, ali so bili že kdaj pregledani ali ne. Člen 1. zgoraj omenjene uredbe se glasi. Odrjeja se splošen pregled vseh vojaških oseb, ki so dobile poškodbo ali bolezen ali se jim je ta poslabšala, ker so izvrševale vojaško službo v svetovni vojni in v vseh prejšnjih vojnah, nadalje onih, ki so ostali poškodovani ali so dobili bolezen pri vojakih po svetovni vojni. Glasom člena 2, te uredbe se morajo vsi oni, ki so navedeni v 1. členu, priložiti občni, v kateri stanujejo. Prinesli morajo seboj vsa dokazila o njih vojaški službi in o nesposobnosti. Ta dokazila priložijo občine »zaslišanje«, ki se izpolni za vsakega prijavljenca. Zaslišanje bodo o osebnih, rodbinskih in premoženjskih razmerah. Pozivljajo se torej vsi oni, ki pridejo v smislu te uredbe za ta splošen pregled invalidov v pošte in ki stanujejo v Ljubljani, da se zgledajo z vsemi vojaškimi listinami, ki so omenjene v členu 2, v vojaškem uradu v Mestnem domu. Zglaševanje se prične dne 26. septembra in traja neprekinjeno do 12. oktobra 1921. Za one invalide, ki so v invalidskih šolah, zavodih in bolnicah, izpolni »zaslišanje« uprava dotičnega zavoda, ker bo tudi tozadevna komisija v teh zavodih opravila pregled invalidov. Vsi prizadeti se v njih lastnem interesu opozarjajo na ta splošen pregled, ker bo s tem pregledom končno veljavno določeno njih vojaško in invalidsko razmerje.

Število prebivalstva Bosne in Hercegovine. Celokupno prebivalstvo Bosne in Hercegovine šteje po zadnjem ljudskem štetju 1.876.573 duš, dočim ga je bilo leta

NOVA MONAKOVSKA VLADA.

LDU München, 21. sept. Na današnji seji deželnega zbora je bil grof Lerchenfeld izvoljen za ministrskega predsednika.

Politične vesti.

+ Črnogorska neodvisna demokratska stranka, ki se je borila za združenje Črne gore z Jugoslavijo, je likvidirala, ker ne obstoja več nevarnost, da se Črna gora odcepi. Voditelji svojim pristajem priporočajo, naj se uvrstijo v druge državotvorne stranke.

+ Občni zbor nemške večinske socialne demokracije se je otvoril v Göttingu 17. t. m. Med drugim je govoril s. Müller rekel, da so nemški socialisti z zadnjimi velikimi manifestacijami dokazali, da tvorijo maso, ki je ne sme nikoli nekaznovano držati. Kakor pa so pokazali, da so gospodari na cesti, pokažejo tudi, da so gospodari v hiši. Na občnem zboru se obravnava zelo važno vprašanje o vstopu v vladno obnem s katoliškim centrom. Značilno je, da so doslej prvič po 1914. l. belgijski socialisti poslali svojega zastopnika na zbor.

+ Ameriška pomožna akcija za Rusijo je bila ustavljena pod pretvezo, da so boljševiki napadli in oplenili na finski meji vlak, ki je bil naložen s pomožnimi sredstvi iz Amerike. Vsekakor zelo slab in nič izgovor.

1910, 1.898.644 duš. Od teh je Jugoslovancev 1.841.886, Nemcev 16.111, Madžarov 2793. In Italijancev 1783. Po veri se dele sledeče: katolikov 447.131 (1910, 1. 442.197), pravoslavnikov 827.051 (1910, 1. 825.418) in muslimanov je 583.233 (1910, 1. 612.137). Druge vere niso tu vpisane.

Oddelek za socialno skrb pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani želi nabaviti za invalidske zavode nastopne vrste blaga: 530 komadov volnenih odev, 1616 metrov blaga za slamnake, odnosno žimnice (gradil), 328 metrov blaga za zglavnike (gradil), 920 metrov blaga za zglavnike prevleke in sicer franko Ljubljana. Pismene zapечатene ponudbe (pravilno kolkovane) z vzorci vred naj se pošljejo na gori omenjeni oddelk, invalidski oddelk (St. Peterska vojašnica) najkasneje do 30. septembra 1921. V ponudbi je navesti v katerem roku (od dne naročila) se dobavi blago. Oddelk si pridržuje pravico, da sprejme izmed prispelih ponudb eno ali pa tudi več. Reflektira se le na dobro blago. Fakture se poravnajo najkasneje 14 dni potem, ko je bilo blago pravilno prevzeto.

Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane, V tednu od 11. do 17. t. m. se je rodilo 23 (17 m., 6 ž.) novorojenčkov in 2 mrtvorjenčka, umrlo je pa 44 (19 m., 25 ž.) oseb in sicer za: življensko slabostjo 2, jetiko 7, pljučnico 2, ošpicam 1, grižo 14, za drugimi nalezljivimi boleznimi 1, srčno hibo, rakom 2, drugimi naravnimi smrtnimi vzroki 12, slučajno smrtno poškodbo 1 oseba. Obbolelo so na davici 2, griži 34 in na ošpicah 1 oseba.

Beograjski »Savez zemljoradničkih zadruga« se je združil z zagrebškim »Savezom srpskih zemljoradničkih zadruga«. Pogajanja za združitve obeh zvez so se vodila že dolgo, vendar pa je z tehničnih razlogov dosedaj niso mogla končati.

Vabimo

na

javen ljudski shod,

ki ga priredi jugoslovanska socialdemokratska stranka v Zagorju dne 25. septembra t. l. ob 3. uri popoldan v »Kinodvorani«.

Dnevni red:

Rimski klerikalizem in sedanjí
: : politični položaj. : :

Vabimo na zborovanje vse sodruge in sodružice kakor tudi vse protiklerikalno prebivalstvo, da pokažemo, da v Zagorju ni prostora za demagogičen rimski klerikalizem.

Sklicatelj.

Iz strok. organizacije.

Shod mlinarjev v Mariboru. V nedeljo dne 24. septembra se bo vršil ob 9. uri dopoldne v Delavskem domu shod mlinarjev v Mariboru, na katerem se bo poročalo o pozajanjih pri pokrajinski vladi dne 21. septembra t. l. v Ljubljani. Članj naj prinese članske izkaznice in knjižice s seboj na zborovanje. Vsi mlinarji udeležite se shoda!

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se vrši jutri v četrtke točno ob 8. zvečer v društvenih prostorih na Aleksandrovi c. 5. Ker je seja zelo važna, se prosil polnoštevilne ude-

dovršil, je revolucijska epopeja »Rdeči Petrograd«. Gorodeckij je bil po pravici pesnik revolucije.

»Prvič na svetu! Senzacijska novosti! Največje okulistično čudo! Glas nenavadnega spisa, ki ga je izdal in založil Matej Stergar in se dobiva v vsaki knjigarni v Ljubljani. Cena 3 K, za knjigotrice 2 K.

Obveznice drž. investicijskega posojila 1921 se obrestujejo s 7%.

Gospodarstvo.

= Varščine in državno posojilo. Po naredbi ministrstva financ, generalne direkcije državnega računovodstva v Beogradu z dne 12. sept. 1921. D R br. 129.704 lahko vsak, ki ima kako varščino (kavcijo) vloženo v gotovini pri kakih državnih ali samoupravnih blagajni, to varščino izpremeni v obveznice 7 odstotnega državnega posojila. Oni polagatelji, ki žele, da se ta izprememba glede celotnega, ali tudi le delnega, iznosa položene varščine izvrši, naj prijavijo svojo željo pisмено onemu upravnemu oblastvu, ki je odredilo varščino. To oblastvo bo potem za ukazalo blagajni, kjer je kavcija založena, da naj povzroči podpis posojila pri najbližji podružnici Narodne banke tako, da prijavi podpis 7 odstotnega državnega posojila, izroči Narodni banki dotično gotovino, proti izročitvi priznanice o podpisnem posojilu. Blagajna bo potem polagatelju odvzela blagajniško potobnico, izdano ob pologu gotovine, proti novi potobnici, glaseči na podpisano posojilo odnosno začasno potrdilo. Kadar bodo obveznice tiskane, jih bo podružnica Narodne banke izročila blagajni proti vrnitvi priznanice odnosno začasnega potrdila.

Elektrifikacija italijanskih železnic. Italija namerava elektrificirati čim večji del svojih železnic. Od srede avgusta 1920 do srede avgusta 1921 je elektrificirala 7 odstotkov kma železniške proge. Do konca tega leta jih namerava elektrificirati še 434 kma. S tem bi se prištedilo dnevno 1000 ton premoga ali 70 milijonov lir izdatkov. — In kako se izrabljajo pri nas vodno sile?!

— Organizacija poljskega prometa. Poljsko ministrstvo za promet je naročilo pri domačih tvornicah 2070 lokomotiv ter 7800 osebni in 70.000 tovornih vagonov. Do konca leta 1921 morajo tvornice dostaviti 150 osebni in 2625 tovornih voz, do konca leta 1922 pa 390 osebni in 4375 tovornih vagonov.

— Uvoz zlata v Ameriko. V zadnjih dneh so uvozili v Ameriko iz Londona zlata za 2.300.000 dolarjev, iz Nemške za 3.250.000 dolarjev in iz Holandske za 500.000 dolarjev.

Dopisi.

Iz Jesenice - Fužin. Že večkrat so se nam pričeževali radi krivičnega podeljevanja tobačnih trafik premožnim ljudem. O takem slučaju nam poročajo iz Save, kjer ima daleč naokrog znana bogatašinja in hišna posestnica Ančka Klinarjeva trafik. Ali ni morda dovolj invalidov v tistem kraju, ki so za vojne žrtvovali svoje zdrave ude in so sedaj težkega dela nezmožni, ki so torej krvavo potrebni kakih podpore? Vprašamo kompetentne oblasti, če mislijo ukreniti vse potrebno, da pride trafika v prave roke!

Griža v Krškem. Kakor po celi Sloveniji se je tudi v Krškem zelo razširila griža, posebno pa na kmetih v bližnjih vaseh mesta Krško. Pred nekaj dnevi se je tudi moral ukiniti šolski pouk. Toda čudno bi pa prav nič ne bilo, če bi nastala epidemija, ko je taka nesnaga po mestu. Tulec, ki pride v Krško, gleda razočaran vso to nesnago po cestah kakor odpadke sadja, živalsko blato itd. (v Ljubljani ni prav nič bolje. Op. ur.). Posebno na cesti pred hotelom Gregorič in pred orožniško postajo je opaziti, da mečejo stranke celo kuhinjske smeti na cesto. Tudi ob vodnjaku pred pošto je velika nesnaga. Vse to je možno odpraviti, samo občinska uprava naj opozori prebivalstvo na snaznost in red in zaizkuže hišnim posestnikom, da do 8. ure zjutraj pomelejo pred svojo hišo. Kako škoduje ta nesnaga splošnemu zdravju, ni treba še posebej omenjati.

Društvene vesti.

Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov pozivlja vse člane, da pred odhodom v inozemstvo vrnejo knjižnice (v novem poslopiju) izposojene knjige in poravnajo eventualne še neplačane račune. — Odbor.

Obisk obrtne razstave v Mariboru. Ljubljanski obrtniki prirede v nedeljo 25. t. m. skupen obisk obrtne razstave v Mariboru. Odhod v Maribor v nedeljo zjutraj ob 5.18 uri. Razstava se v nedeljo 25. t. m. zaključuje.